

TILVÆKST Grovfoder nr. 14, 22. maj 2025

Indhold

- Mark
- Aktuelt i majs
- Aktuelt i græs
- Aktuelt i foderroer
- Svampebekæmpelse i vårsæd
- Ukrudtsbekæmpelse i græsmarker

MARK

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Peter Siebert

Vær opmærksom på at ukrudtsbekæmpelse med Onyx EC og Starane 333 HL skal afsluttes senest i majsens seks-bladstadium. Hold øje med fornyet ukrudtsfremspiring efter evt. nedbør.

I skrivende stund ser det ifølge vejrudsigten ud til at give et omslag i vejret sidst på ugen til en kølig, ustadig og blæsende vejrtype. For majsens vedkommende var vejret med høj solskin og lune temperaturer bedre, men set i det store billede vil de fleste nok være tilfredse med udsigt til lidt mere nedbør, end hvad der har været tilfældet i foråret indtil nu. Omslaget i vejret til det lidt køligere vil formentlig også kunne ses på majsens, særligt de majs som er sået forholdsvist sent for året, og som nu kun står med et par blade. De først såede majs står med seks blade og vil givetvis klare det lidt koldere vejr lidt bedre end de små majs.

Når majsens er på seks-bladstadiet, er det sidste udkald for nogle af majsmidlerne i forhold til deres godkendelse. Onyx EC og Starane 333 HL er kun godkendt til brug indtil majsens seks-bladstadiet. Med omslaget til det lidt køligere vejr vil det også betyde, at brugen af Fighter 480/Basagran SG mod storke- og hejrenæb er mindre aktuelt, da midlerne kræver højere temperaturer for at give tilfredsstillende effekt. I nedenstående tabel kan du danne dig et overblik over midlernes regnfasthed og effekt afhængig af temperatur.

Hvis der kommer betydende nedbørsmængder, kan det fremprovokere spiring af et nyt hold ukrudt. For nogle vil det passe med, at T2-ukrudtsbekæmpelsen kan afvente det nyfremspirede ukrudt, som vil være fremme 5-7 dage efter nedbøren. For andre vil T2-behandlingen ikke kunne afvente nyfremspiring, da ukrudtet, som allerede findes i marken dermed vil blive for stort til tilfredsstillende bekæmpelse. Det er vigtigt at være særlig kritisk overfor de mest besværlige arter, såsom hanespore, grøn skærmaks, snerle- og vejpileurt, storke- og hejrenæb samt ærenpris-arter.

Tabel 1 Uddrag af optimale virkningsforhold for ukrudtsmidler i majs. (Kilde Middeldatabasen.dk og "etikette på midler")

Aktivstof	Middel	Optimale virkningsforhold					Andre forhold af betydning for effekten
		Regnfasthed [timer]		Temperatur [°C]			
		Min.	Optimal	Min.	Optimal	Max.	
Bentazon	Basagran SG	2-3	6	12	20	25	Høj luftfugtighed og høj solinstråling
	Fighter 480	2-3	6	12	20	25	Høj luftfugtighed og høj solinstråling
Fluroxypyr	Flurostar 180	-	-	-	> 12	-	Gode vækstbetingelser
	Starane 333 HL	½	1	10	> 12	-	Gode vækstbetingelser
	Tomahawk 200 EC	-	1	7-8	> 12		Gode vækstbetingelser
Foramsulfuron m. fl.	LFS Foramsulfuron + Iodosulfuron + Isoxadifen	-	2	> 8	-	-	Gode vækstbetingelser
	MaisTer	2	4	> 8	-	-	Gode vækstbetingelser
Mesotrion	ATR Mesotrion 100 SC	-	-	-	-	-	Gode vækstbetingelser
	Border 100 SC	0,5	1-2	-	-	-	Gode vækstbetingelser
	Evolva	0,5	1-2	-	-	-	Gode vækstbetingelser
	Lumica	-	1	-	-	-	Gode vækstbetingelser
	Meristo	0,5	1-2	-	-	-	Gode vækstbetingelser
	Starship Max	-	-	-	-	-	Gode vækstbetingelser
	Temsa SC	-	1	-	-	-	Gode vækstbetingelser
	Tocalis	0,5	1-2	-	-	-	Gode vækstbetingelser
Pyridat	Onyx EC	1	3-5	10	12-16	18	Gode vækstbetingelser
Thifensulfuron-methyl	Harmony 50 SX	2	4	12	15-25	-	Gode fugtighedsforhold

Aktuelt i græs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Selvom der er udsigt til nedbør, bør du indtil videre fortsætte med at vande.

Efterhånden er alle nået igennem første slætrunde. Som altid har der også i år været stor spredning på slættidspunkt mellem de første og de sidste, som først netop har fået græsset samlet op, inden der er omslag i vejret. Hvor der allerede er god vækst i græsset på de tidligst høstede arealer, har udbyttet i de senest afhøstede græsmarker været så stort, at stubben er meget lys og genvæksten lang tid om at komme i gang.

Billede 1 og 2 Stubben er lys og ret tør. Det er et tegn på, at der har været et stort lag græs her til første slæt. Græsset er slået den 17. maj, og billedet er taget den 21. maj. (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Den største udfordring for græsmarkerne lige nu er den manglende nedbør. Temperaturerne har indtil videre ikke været over de 22-24 °C, hvor græssets vegetative vækst begrænses, og den regenerative vækst bliver dominerende. Selvom fordampningen fra markerne på daglig basis trods alt ikke har været så høj pga. de moderate temperaturer, er der alligevel opbygget et stort vandunderskud. Nedbørsprognosen for de kommende 5-7 dage er noget varierende

mellem de forskellige lokaliteter fra ubetydelig til 40-50 mm, og du bør indtil videre fortsat vande med alt, hvad du har til rådighed, indtil vandunderskuddet er dækket ind.

Er dine græsmarker uvandede, og har du endnu ikke tildelt gylle og handelsgødning efter slæt, bør du afvente, at der er faldet så megen nedbør, at der er grundlag for vækst i en længere periode og ikke blot en kortvarig opblomstring.

Aktuelt i foderroer

Af planterådgiver Thomas Harbo

Vær opmærksom på mulig genfremspiring af ukrudt efter nedbør.

Den seneste periode med tørre forhold har kun givet begrænset fremspiring af ukrudt i roemarkerne. Som altid under tørre forhold ses der fortrinsvis en begrænset fremspiring af snerlepileurt, som spirer frem fra 5-7 cm dybde. Desværre kan vi nok forvente betydelig fremspiring af især hvidmelet gåsefod og måske sort natskygge 5-7 dage efter nedbør. – Forhåbentlig har du stadig mulighed for sprøjtning med Goltix + Betanal + Nortron SC som en regulær T3-behandling (eller T4-) på det genfremspirede ukrudt.

Svampebekæmpelse i vårsæd

Af planterådgiver Malte Holm Jacobsen

Vårsæden er tidlig sået og udviklingen har indtil videre været god, og skridning begynder i de tidligst etablerede marker inden for den kommende uges tid. Svampebekæmpelse er derfor ved at være aktuel.

Vårbyg

I vinterhvede bliver der i år fundet meget meldug. Det bør give anledning til også at være ekstra opmærksom i de vårsæede afgrøder, som er modtagelige for angreb af meldug. Da næsten alle vårbygssorter er blevet forædlet med "mlo-resistens", betyder det, at meldug som udgangspunkt ikke er et problem i vårbyg. Vårbygssorten Focus er, som den eneste undtagelse blandt vårbygssorterne, modtagelig for angreb af meldug. Havre og vårhvede er derimod som udgangspunkt modtagelige for meldug; en undtagelse er havresorten Delfin, som ikke angribes af meldug. Hold derfor øje med udviklingen af meldug i havre og vårhvede.

Hovedkomponenten i svampesprøjtning af vårbyg bør være Propulse SE 250 i blanding med et af de øvrige svampemidler.

I nedenstående tabel kan du se et udvalg af løsningsforslag imod de forskellige bladsvampe.

Skadetærskler i vårbyg

- **Meldug** (kun i sorten Focus): 1-10 % angrebne planter.
- **Bygrust**: 10 % angrebne planter.
- **Bygbladplet**: I RGT Planet og Applaus: 10 % angrebne planter, øvrige sorter: 50 % angrebne planter i st. 30-31 (begyndende strækning) herefter 25 %.
- **Skoldplet**: 10 % angrebne planter og 5 dage med over 1 mm indenfor de seneste 14 dage. Optællingen starter i st. 31 (første knæ mærkbart) i sorter med karakteren 2-3 i tabel 2.

For sorter med karakteren 0-1 i modtagelighed starter optællingen af nedbørsdøgn i st. 32 (andet knæ mærkbart), og der skal her syv dage med nedbør til at udløse en behandling.

Tabel 2 Udvalgte bygssorters sygdomsmodtagelighed (Kilde: SEGES)

Sort	Bruttomerudbytte for svampebekæmpelse 2024 [hkg/ha]	Karakter for sygdomsmodtagelighed			
		Bygrust	Skoldplet	Bladplet	Ramularia
Austen	16,9	3	2	1	3
Blixen	15,9	3	1	1	3
Feedway	12,5	3	3	0	3
Firefoxx	14,8	3	2	0	3
Florence	12,5	3	3	2	3
KWS Curtis	13,5	3	1	0	3
KWS Thalix	12,9	3	2	3	3
Laureate	13,4	3	1	1	3
LG Bolero	17,2	3	1	2	3
LG Flamenco	18,3	3	2	3	3
NOS Gambit	15,6	3	1	0	3
NOS Lollipop	11,7	3	1	0	3
NOS Pantani	11,6	2	1	1	2
NOS Upstairs	11,5	3	3	0	3
Prospec	15,8	3	1	2	3
RGT Sirius	13,8	3	1	1	3
Skywa	15,3	3	2	2	3
Stairway	13,3	2	1	1	3
Wish	16,4	3	1	1	3

Behandlingstidspunkt og standardløsninger

Generelt er "omkring skridning" i øvrigt ofte et godt tidspunkt for hovedbehandlingen i vårbyg. Der er ingen grund til at afvente gennemskridning, da de aktuelle svampesygdomme ikke går i akset.

Tabel 3 Standardløsninger i vårbyg. Priser er ifølge Middeldatabasen.dk (pr. september 2024). Midler med indhold af "kritisk triazol" med rød skrift.

Sygdomme Fed skrift: God virkning	Afgrødens vækststa- dium	Middel	Dosis [L/ha]	Pris [kr./ha]	Bidrag til tri- azolregnskab [%]	Bemærkninger
Bygbladplet Bygrust Skoldplet	30-33	Comet Pro	0,3	123	0	OBS bygbladplet ved mange byghalmrester i bunden. Comet Pro må max. anvendes to gange med min. 21 dages interval.
Skoldplet Bygbladplet Bygrust	30-33	Proline Xpert EC 240	0,25	99	37	I st. 33 er bidraget til triazolregnska- bet dog kun 24 %
Bygbladplet Skoldplet Bygrust Ramularia Meldug	37-59	Propulse SE 250 Comet Pro	0,4 0,2	248	0	Propulse SE 250 må max. anvendes én gang. Comet Pro må max. anvendes to gange med min. 21 dages in- terval.
Skoldplet Bygbladplet Bygrust Meldug	37-59	Propulse SE 250 Orius Gold	0,4 0,25	211	59	Propulse SE 250 må max. anvendes én gang. Orius Gold må max. anvendes to gange. OBS triazolregler.
Skoldplet Bygrust Ramularia Meldug	37-59	Propulse SE 250 Pictor Active Spredet-klæbemiddel	0,2 0,3 0,15	263	0	Propulse SE 250 må max. anvendes én gang. Pictor Active må max. anvendes to gange med min. 14 dages interval. Spredet-klæbemiddel tilsæt- tes efter anbefaling af firmaet bag Pictor Active.
Bygrust	59-69	Orius Gold	0,3	54	47	Sen supplerende behandling. Orius Gold må max. anvendes to gange, senest i vækststadium 69 (blomstring afsluttet). OBS triazolreg- ler.

Havre

I havre er det som regel meldug, der udløser svampebehandlingen. Det gælder dog ikke for sorten Delfin, som ikke er meldugmodtagelig.

Skadetærskler i havre

- **Meldug:** 10-75 % angrebne planter, mindst i de tidlige stadier (buskning indtil første knæ er fremme).
- **Havrebladplet:** 25 % angrebne planter st. 32-65. Alle sorter er middel-modtagelige for havrebladplet.

Middelvalg og dosis

Tabel 4 Standardløsninger i havre. Priser er ifølge Middeldatabasen.dk (pr. september 2024). Midler med indhold af "kritisk triazol" med rød skrift.

Sygdomme Fed skrift: God virkning	Afgrødens vækststa- dium	Middel	Dosis [L/ha]	Pris [kr./ha]	Bidrag til tri- azolregnskab [%]	Bemærkninger
Meldug	30-32	Orius Gold	0,3	54	90	I st. 49-69 er bidraget til triazolregnskabet dog kun 37 %
Meldug	30-32	Folicur Xpert EC 240	0,3	98	72	I st. 49-61 er bidraget til triazolregnskabet dog kun 30 %
Meldug	30-32	Proline Xpert EC 240	0,3	119	36	I st. 49-61 er bidraget til triazolregnskabet dog kun 15 %
Meldug	30-32	Prosaro	0,3	107	56	I st. 49-61 er bidraget til triazolregnskabet dog kun 23 %
Løsninger: Hvis der også ses havrebladplet.						
Havreblad- plet	30-32	Comet Pro	0,2	82	0	
Havreblad- plet	30-32	Propulse SE 250	0,2	83	0	Må ikke anvendes nærmere end 5 meter fra veje, boliger, institutioner og offentlige arealer.

Vårhvede

I vårhvede er meldug og gulrust som regel de betydende svampe, mens septoria sjældent er så tabsvoldende som i vinterhvede. Modsat vårbyg er der i vårhvede generelt forholdsvis lave merudbytter for svampebekæmpelse.

Skadetærskler

- Meldug:** 25 % angrebne planter i de tidlige vækststadier.
- Gulrust:** I modtagelige sorter (karakter 3): Ved forekomst.
- Brunrust:** 25 % angrebne planter i vækststadium 30-31 (første knæ fremme). Herefter ved over 10 % angrebne planter.
- Septoria:** Vi har ingen sikker skadetærskel, men der skal mere fugt til at udløse behandling end i vinterhvede. Omkring skridning anbefales behandling, hvis der ses 10 % planter med angreb på tredje øverste blad.
- Hvedebladplet:** Ingen sikker tærskel, men bekæmpelse er især aktuelt ved pløjefri dyrkning med hvede som forfrugt.

Standardløsninger i vårhvede

Der er mange gode behandlingsmuligheder i vårhvede.

Tabel 5 Standardløsninger i vårhvede. Priser ifølge Middeldatabasen.dk (pr. september 2024). Midler med indhold af "kritisk triazol" med **rød skrift**.

Sygdomme	Afgrødens vækststa- dium	Middel	Dosis [L/ha]	Pris [kr./ha]	Bidrag til tri- azolregnskab [%]	Bemærkninger
Meldug	29-31	Talius EC	0,15	121	0	Max. to behandlinger med 14 da- ges interval.
Brunrust Gulrust Septoria Meldug	30-69	Orius Gold	0,3-0,5	54-90	56-94	Størst dosis i de sene vækststa- dier. Max. to behandlinger pr. år. OBS triazolregler.
Brunrust Gulrust Septoria Meldug	30-69	Folicur Xpert EC 240	0,25-0,4	82-131	60-96	Størst dosis i de sene vækststa- dier. Max. to behandlinger pr. år med min 14 dages interval. OBS triazolregler.
Brunrust Gulrust Septoria Meldug Hvedebladplet	30-69	Prosaro	0,25-0,4	89-142	37-75	Størst dosis i de sene vækststa- dier. Max. to behandlinger pr. år med min 14 dages interval. OBS triazolregler.
Brunrust Gulrust Septoria Meldug	38-40	Balaya	0,4	202	38	Max. én behandling. OBS triazol- regler.
Brunrust Gulrust Septoria Meldug Hvedebladplet	39-61	Orius Gold Propulse SE 250	0,25 0,3	170	20	Max. to behandlinger. 0,2 L Foli- cur Xpert EC 240 eller Prosaro kan erstatte Orius Gold. OBS triazol- regler.

Ukrudtsbekæmpelse i græsmarker

Af planterådgiver Thomas Harbo

Ukrudtsbekæmpelse i etablerede græsmarker er primært rettet mod rodukrudt og engbrandbæger. Der er kun få godkendte midler. Vær opmærksom på godkendelse og behandlingsfrist.

Kemisk eller mekanisk ukrudtsbekæmpelse?

I græsmarkerne er der kun få muligheder for kemisk ukrudtsbekæmpelse, der som oftest kun er nødvendig, hvis der er problemer med rodukrukt som skræppe, agertidseel og mælekebutte. Mod rodukrukt som skræppe og tidseel opnår du ofte den bedste bekæmpelse, når du behandler på genvækst 2-3 uger efter slæt eller afpudsning.

Ligeledes kan der sprøjtes imod engbrandbæger, men her bør en omlægning af græsmarken dog overvejes i stedet, da effekten af den kemiske ukrudtsbekæmpelse er utilstrækkelig mod veletablerede engbrandbæger-planter. Derudover er engbrandbæger en giftig plante, som skal undgås i græsmarker, der anvendes til slæt, da dyrene ikke kan frasortere eller undgå planten i ensilage og hø, da engbrandbæger mister sin bitre smag, når den slås af og tørrer ind. Den bedste kemiske ukrudtsbekæmpelse fås på førsteårs-ukrudtsplanter, og her kan det være en god strategi at behandle med Harmony 50 SX i august på arealer med kendte problemer.

Mod arter som lysesiv og mosebunke giver gentagne afpudsninger ofte det bedste resultat, men er disse arter dominerende, skyldes det som oftest, at arealet er vandlidende, som vi senest så i 2024, eller at driften er meget ekstensiv. Som oftest vil de to arter hurtigt komme til at dominere igen, hvis den intensive indsats med afpudsning slækkes det mindste.

Vær opmærksom på at en del græsarealer kan være omfattet af et forbud mod brug af sprøjteplantebeskyttelsesmidler. Det gælder eksempelvis:

- 3-arealer
- Arealer anmeldt som brak, markbræmmer og småbiotoper
- 3 meterbræmmer
- Arealer i visse tilskudsordninger som f.eks. Pleje af græs- og naturarealer

Der er ikke forbud mod at bruge af plantebeskyttelsesmidler i den et-årige bioordning "Miljø- og klimavenlig græs", udover at græsplantedækket skal opretholdes i hele kalenderåret. Græsmarker, der indgår i disse tilskudsordninger, må derfor hverken nedvisnes eller omlægges indenfor kalenderåret.

Godkendelse, behandlingsfrist og bekæmpelsesforslag

Der er kun få midler til rådighed til anvendelse på græsarealer, og der skal skelnes mellem original- og kopiprodukter, da flere af disse ikke har den samme godkendelse til anvendelse i græs; bl.a. må Starane 333 HL ikke anvendes i stedet for Flurostar 180 eller Tomahawk 200 EC. Ydermere skelnes der i flere godkendelser mellem græsmarkernes alder samt marker med og uden kløver, da flere midler ikke er skånsomme overfor kløver. Ved anvendelse af Harmony 50 SX kan der opstå en vækststandsning i græsset, hvorfor behandling skal gennemføres sidst på sæsonen fra medio juli til ultimo august.

Tabel 6 Bekæmpelsesforslag ukrudt i græsmarker med kløver. Priser ifølge Middeldatabasen.dk (pr. september 2024). (Kilde: SEGES)

Ukrudtsarter	Tidspunkt	Løsning	Dosis [g / L pr. ha.]	Pris [kr./ha.]	Bemærkninger
Engbrandbæger, fuglegræs, hyrdetaske, ranunkel, røllike, skræppe, vårbrandbæger	Medio juli-august	Harmony 50 SX Sprede-klæbemiddel	22,5-37,5 0,2	175-287	I landet- og flerårsgræsmarker 2-3 uger efter afpudsning eller afgræsning. Mod kraftige bestande af skræpper anvendes 37,5 g/ha Harmony 50 SX. Behandlingsfrist: 14 dage. Kan ikke anvendes forår. Må ikke anvendes senere end 31. august. Må kun anvendes én gang om året.
Vårbrandbæger	August	Harmony 50 SX Sprede-klæbemiddel	15-22,5 0,2	119-175	Sidst i august, når vårbrandbæger er fremspiret. Behandlingsfrist: 14 dage. Kan ikke anvendes forår. Må ikke anvendes senere end 31. august. Må kun anvendes én gang om året.

Tabel 7 Bekæmpelsesforslag ukrudt i græsmarker uden kløver. Priser ifølge Middeldatabasen.dk (pr. september 2024). (Kilde: SEGES)

Ukrudtsarter	Tidspunkt	Løsning	Dosis [g / L pr. ha.]	Pris [kr./ha.]	Bemærkninger
Fuglegræs, mælkebøtte , skræppe , stor nælde	April-maj/gen- vækst 2-3 uger efter slæt	Flurostar 180	1,5-2	233-310	Når skud af skræppe er 15-20 cm og gode temperaturforhold. 2,0 L/ha mod brandbæger. Kun tilladt i anden- og flerårsmarker. Behandlingsfrist: 3 dage.
Agertidse , burresnerre, engbrandbæger, fuglegræs, hyrdetaske, ranunkel, skræppe, vårbrandbæger	April-maj/gen- vækst 2-3 uger efter slæt	Ariane FG S	2,5-3	450-540	Ved gode temperaturforhold. Max. dosis i 1. års marker (skal være udlagt i korn): 2,5 L/ha, anden- og flerårsmarker: 3,0 L/ha. Når skud af skræppe er 15-20 cm. Behandlingsfrist: 30 dage. Må kun anvendes én gang om året.
Fuglegræs, hyrdetaske, kamille , mælkebøtte	April-maj/gen- vækst 2-3 uger efter slæt	Primus	0,075-0,15	132-263	Når ukrudt er i god vækst. Behandlingsfrist: 7 dage. Primus kan erstattes af Saracen.
Engbrandbæger , fuglegræs, hyrdetaske, kamille, mælkebøtte , ranunkel , skræppe , vårbrandbæger	April-maj/gen- vækst 2-3 uger efter slæt	Starane XL	1-1,8	184-331	Når ukrudt er i god vækst. Mod skræppe anvendes 1,5-1,8 L/ha og mod vår- og engbrandbæger 1,8 l/ha. Bemærk maks. 1,5 L/ha i førsteårs marker. Behandlingsfrist: 7 dage.
Engbrandbæger , fuglegræs, hyrdetaske, kamille, mælkebøtte , ranunkel , skræppe , vårbrandbæger	April-maj/gen- vækst 2-3 uger efter slæt	Primus XL	0,75-1	139-185	Når ukrudt er i god vækst. Mod skræppe og brandbæger anvendes 1 L/ha. Bemærk maks. 0,75 L/ha i førsteårs marker. Behandlingsfrist: 7 dage.
Fuglegræs, hyrdetaske, kamille , mælkebøtte, ranunkel	April-maj/gen- vækst 2-3 uger efter slæt	Cleave	1-1,5	178-267	Når ukrudt er i god vækst. Behandlingsfrist 7 dage.
Engbrandbæger , fuglegræs, hyrdetaske, ranunkel , røllike, skræppe , vårbrandbæger	Medio juli- august	Harmony 50 SX Spredede-klæbe- middel	22,5-37,5 0,2	175-287	I 2. og flerårsgræsmarker 2-3 uger efter afpudsning eller afgræsning. Mod kraftige bestande af skræpper anvendes 37,5 g/ha Harmony 50 SX. Behandlingsfrist: 14 dage. Kan ikke anvendes forår. Må ikke anvendes senere end 31. august. Må kun anvendes én gang om året.
Vårbrandbæger	August	Harmony 50 SX Spredede-klæbe- middel	15-22,5 0,2	119-175	Sidst i august, når vårbrandbæger er fremspiret. Behandlingsfrist: 14 dage. Kan ikke anvendes forår. Må ikke anvendes senere end 31. august. Må kun anvendes én gang om året.